

Sl.No. :

नामांक			Roll No.			

No. of Questions – 23

VU-89-Dharm Shastra

No. of Printed Pages – 7

यहाँ से काटिए

वरिष्ठ उपाध्याय परीक्षा, 2023

VARISHTHA UPADHYAYA EXAMINATION, 2023

धर्मशास्त्रम्

समय : 3 घण्टे 15 मिनट

पूर्णांक : 80

प्रश्न पत्र को खोलने के लिए यहाँ फाड़ें

परीक्षार्थिभ्यः सामान्यनिर्देशाः

- 1) परीक्षार्थिभिः सर्वप्रथमं स्वप्रश्नपत्रोपरि नामाङ्काः अनिवार्यतः लेख्याः।
- 2) सर्वे प्रश्नाः अनिवार्याः।
- 3) सर्वेषां प्रश्नानामुत्तराण्युत्तरपुस्तिकायामेव लेखनीयानि।
- 4) एकस्य प्रश्नस्य सर्वे भागाः एकत्र एव लेखनीयाः।
- 5) सर्वे प्रश्नाः संस्कृतमाध्यमेन उत्तरणीयाः।

यहाँ से काटिए

खण्ड-अ

1) वस्तुनिष्ठ प्रश्नाः -

[12×1=12]

i) स्नानं कदा न कुर्यात्?

अ) संधिवेलायां

ब) ब्रह्ममूर्हते

स) प्रातः काले

द) रात्रौ

ii) सर्वेषां दानेषु कः विशिष्यते?

अ) द्रव्यदानं

ब) गोदानं

स) ब्रह्मदानं

द) भूमिदानं

iii) कीदृशमतिथिं न पूजयेत्?

अ) वेदज्ञः

ब) मर्मज्ञः

स) पाखण्डिनः

द) शास्त्रज्ञः

iv) पादौ कश्मिन् पात्रे न प्रक्षालयेत्?

अ) स्वर्णपात्रे

ब) कांसपात्रे

स) ताम्रपात्रे

द) काष्ठ पात्रे

v) मनुस्मृतौ पञ्चमाध्याये प्रकरणमस्ति?

अ) ब्रह्मचर्यस्य

ब) गृहस्थस्य

स) शुद्धेः

द) सन्यासस्य

vi) चिरकालं कुत्र न वसेत्?

अ) श्मशाने

ब) पर्वते

स) नगरे

द) ग्रामे

vii) दुःखमूलं किम्?

अ) विपर्ययः	ब) सन्तोष
स) प्रीतिः	द) तुष्टिः

viii) पी.बी.काणे अस्ति -

अ) कथाकारः	ब) चित्रकारः
स) नाटककारः	द) इतिहासलेखकः

ix) कश्मिन् पात्रे न भुज्जीत?

अ) नवीनभाण्डे	ब) भिन्नभाण्डे
स) स्वर्णभाण्डे	द) रजतभाण्डे

x) कश्मिन् मूहूर्ते बुद्धेत्?

अ) मध्याक्ते	ब) सांजकाले
स) ब्राह्मे	द) प्रत्यूषे

xi) सुखार्थी की हशो भवेत्?

अ) असंयतः	ब) तत्परः
स) संयत	द) उद्विग्नः

xii) वैष्णवीं धारयेत् -

अ) कंकणम्	ब) तैलम्
स) यष्टिम्	द) नूपुरम्

2) रिक्तस्थानानि पूरयत -

[6×1=6]

- i) ऋतामृताभ्यां कदाचन।
- ii) न लोक वृत्तं ब्राह्मणजीविकाम्।
- iii) ऋषियज्ञं न हापयेत्।
- iv) मृदं गां दैवतं वनस्पतीन्।
- v) उपान हौ च करक मेव च।
- vi) लौष्ठमर्दी अशुचि रेव च।

3) अतिलघूत्तरात्मकाः प्रश्नाः -

[12×1=12]

- i) बकवृत्तिकस्य लक्षणं किम्?
- ii) कीदृशमन्नं न भक्षणीयम्?
- iii) ब्रह्म मूर्हते किं चिन्तयेत्?
- iv) प्रमृतं किम्?
- v) कीदृशीं वृत्तिं सर्वदा त्यजेत्?
- vi) आयुषः द्वितीयभागे किं कर्तव्यम्?
- vii) सनातन धर्मः किम्?
- viii) रोमाणि कदा न स्पर्शयेत्?
- ix) गायत्री जप कदा कुर्यात्?
- x) शत वर्षाणि कः जीवति?
- xi) केषां हिंसा न कर्तव्या?
- xii) कीदृशीं स्त्रीं न पश्येत्?

लघूत्तरात्मकाः प्रश्नाः -

[13×2=26]

- 4) कीदृशं अतिथि वन्दनीयम्?
- 5) यथा शक्ति किं न हापयेत्?
- 6) कीदृशीं रज्जूं न लघयेत्?
- 7) कस्य पुरुषस्य आयुक्षयं भवति?
- 8) कश्मिन् पात्रे पाद प्रक्षालनं न कारयेत्?
- 9) परोपभुक्तान् कान् न धारयेत्?
- 10) शीघ्रं कः नश्यति?
- 11) केषां प्रतिगृहं त्याज्यम्?
- 12) उत्तरोत्तरनीचः कः भवति?
- 13) श्राद्धफलं कः न लभते?
- 14) केषां निधने आशौचं न भवति?
- 15) तैजस पात्राणां शुद्धि कथं भवति?
- 16) कथं ब्रूयात्?

दीर्घउत्तरीय प्रश्नाः

[4×3=12]

17) के धर्मशास्त्रकाराः नामानि लेख्यानि।

अथवा

कति नरकाः? के च ते?

18) गायत्री जपविधिं विस्तरेण विवेचयत।

अथवा

मलमूत्र विसर्जनं कुत्र-कुत्र न कूर्यात् विवेचयत।

19) केषामन्नं भक्षण योग्यं नास्ति?

अथवा

मनुस्मृतेः विषयवस्तुं विस्तरेण विवेचयत।

20) जननाशौचं विवेचयत।

अथवा

स्नातक धर्मान् विस्तरेण विवेचयत।

निबन्धात्मकाः प्रश्नाः

[3×4=12]

21) के अनध्यायाः विवेचयत।

अथवा

हारीतस्य कृतित्वं विवेचयत।

22) कानि अभक्ष्यानि विवेचयत।

अथवा

गौतम धर्मसूत्रं विवेचयत।

23) आचमन विधिं लिखत।

अथवा

विज्ञानेश्वरस्य व्यक्तित्वं कृतित्वं च विवेचयत।

DO NOT WRITE ANYTHING HERE